SVETELNÉ ROKY®

VEV

H

Program

Pátek 18.4. :		Pre zentace	průběžně 08.00 - 24.00	
		Počítačové hry	průběžně 11.00 - 20.00	SF klub
	10.00	Zítra vstanu a opařím se čajem		
		16 mm film		C klub
*	10.00	Pořad kosmonautického klubu		
		Pardubice		B klub
	11.00	Planeta opic 1. - video film		A klub
	11.30	Což takhle dát si špenát		
		16 mm film		C klub
	12.30	Planeta opic 2. - video film		A klub
*	16.30	Program SFK Pardubice		C klub
	16.45	Divadelní představení podle S. Lema		B klub
	18.15	Mezistanice Země - rockový příběh		KS Svitkov
	20.35	Zahájení Parcon-u 86		kino Svět
	20.40	Metropolis - 35 mm film		kino Svět
	22.05	Moucha - 35 mmfilm		kino Svět
	23.00	Vetřelec - video film		A klub
So	01.00	Planeta opic 3. - video film		A klub
Sobota 19.4.:	09.10	Přednáška O. Neffa - J.R.R.Tolkien		Hl VŠCHT
	10.30	Volno na oběd		
	12.00	Zahájení burzy		C blok
	13.15	Přednáška J. Veise - O fandomu		Hl VŠCHT
	14.00	Bitva na řece Díkůvzdání		H34 VŠCHT
	14.20	Výročí L. Součka, J. Nesvadby		
		a jiní jubilanti		Hl VŠCHT
	15.00	Slyšeli jste o Šri Jan_tru ?		H34 VŠCHT
	15.30	Přednáška Th. Rotrekla - O výtvar-		
		ném umění ve SF		Hl VŠCHT
	16.20	Zdeňkovo roztomilé intermezzo		Hl VŠCHT
	16.55	Z. Rampas a I. Železný představují		
		úspěšné amatérské autory		Hl VŠCHT
	17.30	Slavnostní vyhlášení výsledků sou-		
		těže "O cenu Karla Čapka" a ankety		
		Ludvík		Hl VŠCHT
	19.00	Večeře		
	20.30	Theatrum Mobile		B klub
*	20.30	SFK VAAZ Brno uvádí 16 mm film		
		o Parcon-u 85		C klub
	20.40	SFK Ada uvádí video reportáže		
		z akcí Teplice 85, Dracon 85		
		a Minicon 85		A klub
	21.00	Fantom Morissvillu - 16 mm film		C klub
	21.10	Ghostbusters - video film		A klub
	22.45	Ghostbusters - video film		B klub
	23.00	Vesmírná odysea 2010 - video film		A klub
Ne	01.00	Brazil - video film		A klub
Ne	01.15	Vesmírná odysea 2010 - video film		B klub
Neděle 20.4.:	08.00	Dražba cizojazyčných knih		Hl VŠCHT
	09.05	Dražba českých knih vydaných		
		do roku 1945		Hl VŠCHT
	10.00	Planeta opic 4. - video film		A klub

*	10.00	Pořad kosmonautického klubu Pardubice	B klub
	10.05	Dražba českých knih vydaných po roce 1945	Hl VŠCHT
	11.30	Planeta opic 5. - video film	A klub

Poznámky k programu : Pořady označené * neměla redakce možnost navštívit ani se jí nepodařilo získat o nich věrohodné informace ani zjistit, zda se vůbec konaly. Přestože program byl sestavován dodatečně, mohly některé jeho body ujít naší pozornosti; na naší omluvu můžeme uvést jen to, že zřejmě ani všichni organizátoři nevěděli, co se zrovna kde děje. Bohužel, mnohdy to nevěděli ani samotní účastníci, neboť velké plato s programem ve spojovací chodbě mezi bloky C a B prodělávalo velice zmatečné a nejasné změny.
Tedy : změna programu byla vyhrazena.

Redakce čtenářům

Vážení čtenáři,
na loňský Parcon vyslala naše redakce tři své zástupce; a jak to dopadlo ? Vznikly tři speciály SR. V letošním roce se Parcon-u zúčastnili, bohužel, jen dva z nás. A na obzoru se rýsují tudíž jen dva speciály. Přičemž výraznou pomoc při zajišťování jejich obsahu, reportážního materiálu, poskytlo oslabené redakci několik externích dopisovatelů a moderní záznamová technika.

Přinášíme méně materiálu než loni /upřímně řečeno, bylo i méně pořadů/, snažíme se však i tu trochu poskytnout vám, nedočkavým čtenářům, co nejdříve - vlastně, co bychom to zakrývali, doufáme a kochámе se naději, že jsme z amatérů první, kdož s reportážemi z Parcon-u přicházíme.

Druhý speciál Parcon 86 se do vašich rukou dostane během několika nejbližších, ne-li dnů, tedy týdnů, neboť matrice je již připravena, zpoždění si vynutila malá kapacita tiskárny.

dokončení na str. 10

Jaroslav VEIS

Pojem přednáška je pro mé vystoupení dost neparávný. Půjde spíše o nesouvislé přednesení několika úvah; souvisí to i s tím, že jsem se špatně připravil /pozn.: pouze skromné odsouzení sama sebe/ - stejně jako naši hokejisté : mám za sebou náročnou přípravu /pozn.: vidíte, to je ono/, ale nedostavila se herní pohoda.

Dnes budu hovořit o VÁS.

Není jednoduché se sem, na Parcon dostat. Aby to člověk dokázal, musí buď napsat nějakou povídku - a dost dobrou, aby postoupil mezi významné autory, nebo musí být aktivním členem nějakého SFK či patřit k dost početné skupině "my, kteří se s někým známe". Vy si říkáte fandom. Je to anglické názvosloví, vy ho však vyslovujete bez onoho zavřeného "e". Nakonec by to ani nemělo smysl, neboť jste český fandom; anglické pojmenování vychází asi ze skutečnosti, že angličtina je pro SF totéž, co latina pro medicínu.

Definice praví, že fandom je aktivní čtenářské společenství, které udržuje vzájemný kontakt prostřednictvím časopisů neboli fanzinů a různých setkání čili konvencí. Takovýto univerzální vzor fandomu sdružuje čtenáře i autory a je zajímavý už tím, že vzájemně prorůstá. Řada autorů /i profesionálů/ vyrostla z řad čtenářského fandomu. U nás čtenářský fandom také píše a tiskne ve fanzinech, ale vlastně nenajdeme Čecha, který by prorostl z fandomu mezi profesionály /nepočítaje Ivana Kmínka, kterého považujeme spíše za produkt zdejší soutěže/. Možná je to tím, že náš fandom je relativně mladý. Ale v tomto světle ani fandom nejstrší /americký/ nemá ve své podstatě nárok na starobní důchod. Jeho vznik klademe do dvacátých let; má v tom prsty Hugo Gernsback. Asi nejlépe tuto dobu charakterizuje citát z Fredericka Pohla :

"Počátek třicátých let byl pro čtenáře SF smutnou dobou. Nebylo nás moc a neznali jsme se, neměli jsme si s kým popovídat. Pár aktivních jedinců začalo sbírat adresy z dopisových rubrik těch pár časopisů, co vycházelo - vznikly tak první dopisovatelské kluby. Žádný z nich však neměl více jak 30 členů, my ostatní jsme trpěli pocitem osamělosti v nepřátelském světě. Nebyl to svět, který by SF nezajímala; byl

to svět, který se jí posmíval. A právě v té chvíli přišel Hugo Gernsback s nápadem založit Ligu SF. Byl to další neúspěšný nápad neúspěšného obchodníka. O co mu šlo ? Chtěl prodat co nejvíce zboží /jeho časopisů/, o které sice něco málo lidí stálo ohromně, avšak valná většina ostatních by si jej nevzala, ani kdyby jej dával zadarmo. Věděl, že nové čtenáře získá těžko. Všechny časopisy ztrácely náklad, klesal počet stran, na čas dokonce přestal jeden ze tří vycházet úplně. Ke zvýšenému nákupu občasnými čtenáři mělo přispět zaktivizování této čtenářské obce. Takže v roce 1934 vznikla Liga SF, z níž se potom formoval fandom jako takový."

Pokud byste chtěli ohrnout nos nad přízemními cíly Hugo Gernsbacka, nedělejte to. Dějiny nás učí, že na počátku velké myšlenky může být malý cíl. Pokračujme slovy F. Pohla :

"Okamžitě, jak jsem se dozvěděl o Lize SF, jsem se připojil. Moje členská legitimace měla číslo 490. Znamenalo to, že lidí stejně posedlých jako já bylo alespoň 489. A já v životě zatím viděl jen 2. V časopisech byly adresy a my jsme si tím pádem mohli psát !! Jen si to představte : mohl jsem se ocitnout v místnosti s lidmi, kteří by mi rozuměli, kdybych hovořil o stroji času nebo paprskometu, nesmáli by se mi. Mohl jsem konečně potkat někoho, kdo by si nemyslel, že SF je jen obyčejná hovadina."

Dnes se rozšířil fandom do celého světa, tedy i knám. Ovšem pokud jde o jeho poměr k aktivní čtenářské obci, netvoří u nás desetinu, ale spíše bych řekl, že nejvíce setinu.

Pokud jde o skladbu fandomu, už jsou dávno pryč doby, kdy se jednalo jen o ostýchavé chlapce, kteří se bojí víc děvčat než obludných mimozemšťanů. Dnes zůstává převážně mladý /i když v tomto sále je dost výjimek/, převážně mužský /a zde jsou výjimky zvlášť vítány/, dost často má přírodovědné nebo technické zázemí. V žádném případě však nejde o sdružení vyznavačů koníčka, hobbistů, liší se i od skupin čtenářů, zaměřených na detektivky westerny aj. Podstatou rozdílu je aktivita a styl té aktivity. Aktivita je dokonce tak velká, že jsem někde četl přirovnání, že fandom by vesele žil a pracoval dál, i kdyby samotná SF zanikla. Jednotícím prvkem zde není literární žánr jako takový, ale způsob myšlení, nazírání na svět, zájem o osudy společnosti a vývoj světa. Americký fandom používá zkratku FIAWOL, což znamená fandom je životní styl. To vyjadřuje hodně. I když proti tomu stojí jiné rčení - fandom není nic jiného, než žrout času. Ale myslím si, že u nás jde spíše o to nazírání na svět.

Fandom si vytvořil svůj určitý metajazyk. Sehrává roli, má velký

význam uvnitř fandomu. Není slangem v pravém slova smyslu; a stálo by určitě za to stvořit slovník českého fandomu /jisté náznaky tu již jsou/.

Díváme-li se na fandom jako na životní styl, musíme si uvědomit, že kolem SF vznikla jakási subkultura. A proč zrovna kolem SF ? Proč ne kolem detektivek či poezie ? Nevím, pravé příčiny by byla schopna postihnout jen důkladná sociologická studie; ale soudím, že by mezi příčinami nechyběl pocit sounáležitosti, nepochopení či odmítání. SF a fandom stojí otevřeně proti indiferentnosti obecné, netečnosti a nezájmu o vývoj světa. Stává se pak vzájemným ujištěním o smyslu tohoto postoje, o smyslu hledání cest k budoucnosti. Nejde o hledání suché a školometské, ale o hledání plné vzrušení, napětí a někdy i humoru. Z čehož plyne, že jedna dobrá SF kniha či klubová akce dokáže víc než deset televizních besed s akademiky; už z jediného důvodu, že to není nudné, že to nepoučuje za každou cenu. A v tom je kouzlo a krása SF i pro mne. Ve vědomí, že budoucnost se zcela určitě bude lišit od grafy a tabulkami prorostlých prognóz seriózních badatelů. Je to jen intuice, kvůli které bych byl asi všude jinde považován za blázna. Prognózy jsou totiž od toho,aby se plnily na 20%; zatímco jejich symbióza s myšlenkami a bláznivinami SF pravděpodobnostzvyšuje alespoň na procent padesát.

Ale není jen fandom. Je tu i obyčejný čtenář, potomek onoho chlapíka, který kupoval časopisy Hugo Gernsbacka jen třikrát do roka, nebo toho, který by si je nevzal ani zadarmo. Dnes, kdy se SF stává prakticky módou, je ale obyčejný čtenář dokonce četnější, než čtenář z fandomu, čtenář zasvěcený. Autor stojí rázem před dilematem : ke komu má směrovat své poselství ? Fandomu,který je jeho skutečným znalcem a třeba i ctitelem, který ho bere vážně, a nebo k onomu čtenáři, který ho chce zkusit začít číst či čte jen občas, třeba jen proto, že jde o věc novou, módní. Autor se může rozhodnout pro jednu variantu, ale co nakladatel ? Ten totiž knihy nejenom vydává, ale také prodává. Roli hraje i způsob čtení. Ten se s spostupem času mění, ovlivněn materiální podstatou, tedy množstvím a cenou knih. Levné a hojně dostupné knihy přinesla až moderní společnost. Akumulativní čtení, kdy se poměrně malé množství textu neustále četlo a četlo, kdy se prožíval každý odstavec, každá věta, vystřídalo čtení konzumní. Čtenář nečte ani tak knihu, titul, jako spíše autora, něco od něj. Avšak konzumní čtení neplatí pro členy fandomu. Fandom čte akumulativně, knihy do značné míry studuje, jeho kritéria jsou docela jiná, než kritéria obecného čtenáře. Vede snad někdy až k diskriminaci, fan chce něco lepší-

ho; má totiž podvědomý pocit, že za svůj postoj, za svou statečnost, s jakou se pustil do boje s větrnými mlýny, si něco lepšího zaslouží.

Když jsem přemýšlel, čím se liší český fandom od toho světového, rozhodující rozdíl jsem našel v pozdní době vzniku. První klub /kluby považuji za základní stavební jednotky fandomu/ vlastně vznikl v roce 1979 na MFF UK - to je obecně vžitá pravda. Ovšem pokud by se někdo pokusil - a byl by to čin více než záslužný - zmapovat dějiny našeho fandomu /pozn.: jisté náznaky se již podařilo zaregistrovat/, měl by vzít v úvahu, že klub Julese Vernes existoval jako pokus již o deset let dříve.

Za krátkou dobu svého trvání si fandom vytvořil některé specifické rysy, českým slovem řečeno rysy dost mrzuté. Jako kdyby do sebe nasával z okolí to, o co by měl nejméně stát, např. intoleranci. Jednotlivce k jednotlivci druhému, klubu ke klubu. Ano, touha po úspěchu a chuť dominovat je mnohem mocnější čarodějka než láska; avšak zvenčí to totiž vypadá jako boj o volební vítězství v republice San Marino, přičemž se soupeři tváří, jako kdyby bojovali o vládu nad celou Evropou. A přece stačí tak málo : obyčejná slušnost. Nevím také, jaký smysl má touha po dokonalosti, promítnutá do komplikované organizace, struktury klubů, dělení čtenářů na různé vrstvy atd.

Organizovat něco jako Parcon se musí. Avšak když se moc organizuje v partě lidí, které něco baví, mám strach, že je to bavit přestane. Není vůbec veselé dovídat se ve fanzinech o sporech typu "když nebude po mém, tak si s vámi nehraju" nebo číst o zákulisních šeptandách kdo s kým proti komu. Nevím také, zda je dobré proměnit kluby za bašty boje na rozšíření SF do každé rodiny.

Za těch sedm let jste dokázali věci, před kterými smekám. Zároveň se však vyskytly problémy, které si děláte sami, aniž byste museli; a co je ještě horší, v dobré víře, že děláte správně. Ovšem být členem fandomu, fanem či fanouškem /osobně v tom žádný rozdíl nevidím/, není to samé, jako být fanatikem ...

Musíme si tedy připustit, že SF je masová literatura, masová záležitost, že vychází v ohromných nákladech, že jejím hlavním konzumentem je obyčejný obecný čtenář. Můžeme tudíž říci, že ve smyslu označení popkultura se jedná o druh popliteratury. Literární historie dobře zná proces, v jehož průběhu se texty, kdysi považované za triviální nebo vulgární, stávaly součástí zlatého pokladu světové kultury. Potřebovaly jen čas a sebevědomého čtenáře, který by se za ně nestyděl. Soudím, že stojíme před toutéž situací. Je totiž omylem domní-

dokončení na str. 46

Theodor ROTREKL

Akademický malíř Theodor Rotrekl nám dělá svými obrazy radost již 40 let. Přesto jsem dlouhou dobu neznal ani jeho jméno, ani výtvory tohoto umělce. Když jsem potom uviděl první Rotreklovy ilustrace, ani ve snu mě nenapadlo, že na Parcon-u 85 poznám malíře osobně, povezu ho svým autem a budu s ním hovořit. Zhruba 370 dní po těchto událostech mi připadá, jako kdybych Theodora Rotrekla znal hrozně dlouho. A to jsem ho na letošním Parcon-u viděl vlastně podruhé v životě. Každé setkání s ním se hluboce vryje do paměti - neumím to vyjádřit, ale Theodor Rotrekl mi připadá jako otec, otec všech, které spojuje jedno:SF. Z každého jeho slova jakoby dýchala rodinná pohoda a přátelská atmosféra. Kdož jste tvůrce scifistických obrázků neměli možnost slyšet, snad vám následující /téměř doslovný/přepis neprožitý zážitek alespoň trochu nahradí.

Všichni řečníci přede mnou zde hovořili o literatuře. Já budu mluvit o něčem jiném - o výtvarném umění. Možná, že to bude pro mnohé něco velkého nového.

Nebudu diskutovat o tom, co SF je a co není. Nechci ani rozvíjet dějiny kolem SF malování; i proto, že takové dějiny ani literatura kolem nich neexistuje. Řeknu vám jen, jak jsem se k malování dostal, jaký k němu mám vztah, co si o něm myslím. Malíř má hlavně malovat, dobře malovat, to moje dnešní řečnění považujte, prosím, za výjimečný projev.

Mluvíme o SF tak, že patří zcela do lidské kultury, do literatury; stejně nedílně tam spadá i ilustrování. Je to jedna z malířských disciplín; ovšem dělit ilustrování na kreslení pro SF, zemědělství či cokoliv jiného, je nesmysl. Malířství je jen jedno, buď dobré nebo špatné. Stejně jako literatura, hudba nebo film. Rozdíl je jen v jednotlivých žánrech, v tom, jakým okruhem témat se obraz či ilustrace zabývá.

Pokud tedy připustíme, že SF ilustrace je součástí jakési kultury, zjistíme najednou s hrůzou, že se před několika lety začalo mluvit o subkultuře. Sem do nedávné doby zapadala i literatura SF. Je zásluhou mnohých autorů, že ji z této oblasti vytáhli, ovšem je také pravdou, že neustále bojujeme, abychom dosáhli místa na výsluní /naštěstí dnes se již říká "nechte je"; to dříve spíše znělo "dejte jim přes .."/. Pojem subkultura je vlastně označením něčeho horšího, něčeho podřadnějšího, něčeho, jak se říká, pro blbé, ne pro normální vzdělané lidi.

Právě u SF se hodnocení pohybuje na velice rozmazané hranici - někdy je to dobré, někdy úplně zavrhované. Dnes se tomu říká subkultura, dříve se to nazývalo kýč. Po určité době ale zjistíme, že se nám kýč začíná líbit, že v něm nacházíme něco přitažlivého.

Ve Spojených státech vznikl asi před dvaceti lety nový směr výtvarného umění - popart. Byl zářným příkladem využívání prvků subkultury. Mluvím o celém rozsahu spotřebního zboží, jako byly konzervy, pixly na polévky apod. Najednou se staly předmětem zájmu uměleckého světa. A byli takoví umělci, kteří povýšili tyto atributy do oblasti umění, do oblasti svědectví doby; např. Lichtenstein, Rauchenberg, Andy Warhol /ten použil jako objekt svých obrazů elektrické křeslo/. Do oblasti zájmu se dostaly předměty všedního života, mnohdy i takové, kterých si lidé předtím ani nevšimli. Co se SF týče, i zde se hojně objevovala především současnost : letadla, rakety, přistávací plochy. Vznikaly obrazy, které při určitém způsobu zpracování mohly aspirovat na místo ilustrace do SF literatury. Obzvlášť to platí pro pana Lichtensteina, kterého napadla jedna fantastická věc - objevil poezii triviality. Z objektů televizních reklam a novinových seriálů udělal předměty zbožňování, jakousi madonu. A už to najednou nebyl kýč. Kýč to byl jen do té doby, kdy se to vyskytovalo pouze v novinách.

Já, když jsem přišel za okupace mezi malíře, vyslechl jsem v Besedě jednu vášnivou diskuzi. Asi tak v následujícím smyslu : "... prosím vás, tady je jeden malíř a ten nakreslil traktor. Ještě tak ruchadlo bratří Veverků, protože to táhne kůň a ten je živý. Ale traktor tam nepatří." Avšak ten, co kritizoval, zapomněl, že Monet již v roce 1830 namaloval nádraží napěchované lokomotivami. Dotyčný se tedy rozčílil; a já si až dodatečně v souvislosti s tím uvědomil, jak těžké je prosazovat nové téma. Ne nový názor, novou malbu, protože např. kubismus a takové ty hranatiny byly již strávené. Ale najednou bylo těžké prosadit aeroplán a traktor. A řeknu ještě jednu příhodu : přišel za mnou jeden můj přítel a přinesl mi vzkaz od jednoho významného malíře : "... prosím tě, ty docela dobře maluješ, tak proč, proboha, maluješ takové kraviny, nějakej vesmír /tenkrát se tomu neříkalo SF/ a tak podobně ..." Čili nové téma se těžko dostává do podvědomí, kdo s ním přijde, stává se středem útoků starších kolegů, kteří sice nařaknou, že je to kýč, ale ...

Jo, víte, co je to kýč ? Traduje se historka, že někdo někde řekl, že "kýč je to, co maluje ten druhý".

Uvědomme si, že ani dnes ten náš sajnsfikšn není dost rozšířený.

Proč jsem se tedy já vmanévroval do postavení kýčaře ? Nakonec, proč to ti spisovatelé vlastně píší ? Nejsem psycholog ani sociolog, ale podle mého laického názoru se dělí lidé na realisty a fantasty. A ti fantasté se poznají podle toho, že jim ti druzí říkají "...jak ty jsi mohl vůbec na takovou věc přijít ..."

Fantaskní větev se ve výtvarném umění dá určitě vystopovat. Odvolávají se ni významní malíři - surrealisté. Např. ve foyer kina Svět vystavuje Miroslav Havlíček svoje koláže a kresby. Koláže - to je typický surrealismus, takový syrový způsob práce, dávají se dohromady věci, které podle mínění normálního člověka k sobě vůbec nepatří. Podle mne je základem fantaskní způsob myšlení, se kterým jsme se asi narodili a kterého se již nezbavíme.

Doufám, že již nastala doba, kdy se budeme moci scházet. Ale proč se scházíme, to nevím.

Když jsem začínal, fandů bylo hrozně málo, kluby neexistovaly vůbec žádné, v podvědomí lidí žil jen Jules Verne. Proč jsme to všechno vlastně dělali ? Víte, pohádky nás už nebavily, okultním vědám jsme zase nevěřili, s náboženstvím jsem se já osobně rozešel - nějak jsme se tedy vyblbnout museli. Malováním cizích planet, cizích světů. Robot je dokonalost sama, stále nás s ní straší. Člověk, fantasta, je zase ztělesněná nedokonalost, a jedině ve své nedokonalosti může přijít na všechny ty věci, včetně nejpřísnější vědy. Počítač na ně přijít nemůže. A zde je ten rozpor. Člověk je tak nedokonalý, že má fantazii, na jejímž základě si může vymýšlet, psát a malovat SF. Hovoří se sice o umělé inteligenci, ale já tomu moc nevěřím; a tvrdím, že umělá inteligence bude tehdy, až v sále kina budou sedět roboti, na plátně poběží grotesky s Chaplinem a Keatonem - a roboti se budou ve vhodný moment smát.

Ale vraťme se k fantastům. Jako první mě napadá Bosch. On nemohl malovat rakety a letadla; pouze to, co viděl.Co viděl kolem sebe,pak spojil fantazií /třeba kachna s krokodýlí hlavou/. Byl jedním z předchůdců. Ovšem stopy fantasknosti nalezneme i v ranné gotice /i když zcela anonymního původu/. Největším králem fantastů byl Rudolf II., ideální zaměstnavatel pro nás. Ale zaměstnavatelé tohoto typu nejsou, došli. Z úplně dobou nejmladších fantastů bych jmenoval Daliho, z těch

žijících např. Echalonoho /?/, který maluje fantastické obrazy, fantasticky je nazývá, ale pravé SF to není. Ovšem to by se muselo vidět. Teď mě napadá, že by se to mohlo na příštím Parcon-u stát.

Proč to vlastně všechno povídám. Protože SF je součástí lidské kultury, lidské tvorby, my jsme si pouze tu část, která se nám líbí, ohradili plůtkem, skrz nějž něco nasáváme z okolí a něco na druhou stranu zase předáváme - do výtvarného umění i do literatury.

Nechci se zabývat hranicí mezi dobrým a špatným, není to ani v mé moci. Já posuzuji věci podle své duše a svého srdce, podle momentální vnímavosti; mozek nerad do této činnosti zapojuji - je příliš kritický. Jeden můj známý teoretik mi po dlouholetém boji proti kýči řekl "... víš, když někdo má na zahradě trpaslíka a ten mu poskytuje uspokojení, je to lepší, než když chodí na výstavy, kterým nerozumí..."

Stejně jako literatura, má i malířství své přísné zákony. Malovat není možno jen tak, z ničeho nic, bez jakýchkoliv znalostí zákonitostí výtvarného umění /barevnosti, kompozice, kresby/. Protože zákonitosti existují staletí /jsou starší než v literatuře/, musíme je respektovat.

Řemeslo je základ. Musí ho umět literát, musí ho umět malíř. Když řemeslně věc zvládne a přidá něco navíc, jde o umělecké řemeslo. Když je geniální, udělá umění. A jelikož géniů je málo, je málo i umění. Spokojme se tedy s tím, když naše povídky nebo kresby budou řemeslně dobře udělané; a když v nich objevíme umění, genialitu, propukněme v nadšení a jásot.

Na konec ještě něco : nepajcovat a nevykrádat nápady ! Vždycky se na to přijde.

---

dokončení ze str.2

Věříme, že ti z vás /a ti z nás/, kteří jste se z různých důvodů nemohli Parcon-u zúčastnit, získáte díky následujícím stránkám alespoň přibližnou představu o průběhu a atmosféře letošní konvence. A ti z vás, kteří jste na Parcon-u celé tři dny byli, máte nyní příležitost si zavzpomínat a srovnat své dojmy a pocity s našimi. Písemné reakce na ně rádi přijmeme a ještě raději uveřejníme.

RSR

Knižní manévry

Přestože SFK Spectra přestal jako takový vlastně existovat a přestože zůstal "jen" jako SFK KPVF, orientovaný na mládež nezletilého věku a pomoc novým klubům, proběhl na letošním Parcon-u maratón manévrů knih ve vší parádě. Vláďa Veverka a jeho několik několik věrných, poučeni bohatými zkušenostmi z minula, budili dojem vyspaných lidí, burza měla systém, dražba byla zbavena "ležáků", dražilo se opravdu jen to nejlepší. Přes některé nepřesnosti ve vydaných seznamech dražby a burzy, přes některé přehmaty během samotného dražebního aktu, splnily obě akce s názvem knižní svůj účel : doplnění knihoven, výdělek na další doplňování, pocity vzrušení, zklamání, radosti i nezdaru z obchodního jednání, žánrové obohacení celé konvence.

Zajímavý nebyl jen průběh dražby či burzy nebo jejich příprava. Bylo dosaženo i několika zajímavých čísel. Nevěříte ?

BURZA : konala se v sobotu 19.4.1986 od 12.00 do pozdních hodin večerních. Zúčastnilo se jí 93 prodávajících a 319 kupujících, tým organizátorů přijal 1.900 knih českých a 200 zahraničních. Tržba dosáhla ve 23.00 hodnoty 25.200,-.

DRAŽBA : předměty dražby vznikly výběrem z přihlášených jedenadvaceti stovek vázaných vědeckofantastických dobrodružství. Letos se dokonce mezi tyto předměty dostaly i kreslené seriály /konkrétně 5 vydraženo, 7 nikoliv/ a obrazy /jeden vydražen - Kája Saudek za 250 Kčs, dva od Petra Miškovského vydraženy nebyly/. Byly tři kategorie : zahraniční knihy - velice málo vydražených, třicet korun coby vyvolávací cena se asi zdála moc vysoká, jazykové bariéry se tu zde také podepsaly; menší boj se strhl pouze o třetí díl Pána pratenu.

České knihy do roku 1945 - poměr vydražených knih ku nevydraženým byl zde značně lepší 66 : 11. Ještě značnější však byly zaplacené částky :

H.G.Wells-Stroj času	300,-
Astor-Jinými světy	500,-
Rypl-Synové nebes	650,- /!!!!!!!/

a pozor ! E.R.Burroughs Caprona - země divů s vyvolávací cenou 250,- nebyl vůbec vydražen !! /zřejmě pro přílišnou chamtivost majitele.

České knihy po roce 1945 - ukazatel vydražování ještě vzrostl - na 210 : 16. Nejvyšší zaplacená částka : Vo vesmíre niekto vraždí - 240 Kčs. Vloni rekordně zaplacený

Zajatý vesmír se letos vyšplhal "jen" na 200 Kčs, přičemž jeho dvě xerokopie nebyly vůbec vydraženy. Neobjevil se letos ani jeden Labyrint, zato 7 Tunelů do pozítří /průměrná cena činila cca 140 Kčs s odchylkou plus mínus deseti korun/. Součkova Pevnost bílých mravenců měla zřejmě moc vysokou vyvolávací cenu /50,-/ - nebyla vydražena; po chvilce ta samá kniha s vyvolávačkou korun třicetí naopak majitele změnila.

Zbývá položit si jednu jedinou otázku. A nebude to "na kolik se příští rok vyšplhá rekordně vysoká cena ?" ani "odnese si v roce 1987 Honza Pavlík do třetice nejdražší knihu dražby ?", Nýbrž : "co všechno se za rok v dražbě objeví ?" /tendence jsou již nyní dost zajímavé/

Postřehy

Pořadatelé Parcon-u 86 připravili pro účastníky mnoho překvapení. K těm milým patřila igelitová taška, obdržená u prezence. Obsahovala totiž Kočas, který oproti loňskému Parcon-u vyšel letos s půlročním předstihem. Otázkou však zůstalo, zda 60 Kčs byl skutečně odpovídající poplatek za konferenční materiály v tašce a obálce ukrytých.

Hladovějící účastníky a ke svým něžným polovičkám pozorné dvoudenní "slaměné vdovce" rozhodně potěšil trh s perníkovými srdci. Perník patří k Pardubicím jako sci-fi k tomuto perníkovému městu. Ruce si pak mnuli i sběratelé kuriozit. Některá z perníkových srdcí totiž měla z důvodů omylu v perníkárně nápis z konané akce místo Parcon 86 .... PaCRon 86 !

Funkci předsedy SFK při pardubické VŠCHT převzal po Pavlu Poláčkovi Pavel Blecha. Nemělijsmm příležitost hovořit s řadovými členy klubu, zato však s účastníky Parcón-u; a máme také oči. Pavla Poláčjsme potkávali na chodbách kolejí s visačkou výrazně označenou HOST - přesto jsme od něho dostali vždy ochotnou a vyčerpávající informaci, snaha uspokojit netrpělivé a nespokojené účastníky do očí bila více než onen HOST. Pavla Blechu zdobila visačka s označením POŘADATEL. Ať mi Pavel B. promine, jinou ozdobu jsma nenašli. Dokonce jsme zaslechli i názory o čistě obchodnických zájmech hlavního organizátora. Asi by se touto situacíměl co nejdříve někdo zaobírat.

Spojovací chodbu mezi kolejními bloky C a B vyzdobily zúčastněné kluby přivezenými nástěnkami. Některé byly hezké i na pohled /zejména libereckého Třísida a třebíčského Třesku/, všechny však zahřály čtenáře a obdivovatele svým obsahem : kluby se představily coby aktivní buňky scifistického organizmu; zaměřují se nejen do řad scifistů či pravidelných čtenářů děl se SF tématikou, ale obracejí se vhodnou formou i k veřejnosti, čímž vlastně naplňují závěry besed loňského Tatracon-u. Oproti Parcon-u 85 se tedy účast klubů, ne snad zvětšila, ale zkvalitnila. Doufejme, že příští rok bude proces zkvalitňování slavit ještě větší úspěchy. Vyjmenovávat jednotlivé pilné kluby snad nemá ani cenu, uvedeme pouze jejich počet - 14, jednu nástěnku měla KK, jinou zase organizátoři ankety Ludvík.

Amatérský almanach Ikárie, vydávaný SFK Ada z Prahy, se snad již konečně dočká vydání prvního čísla. Aby se dostalo mezi scifisty v celé republice, proběhl v průběhu Parcon-u nábor členů do 405. ZO Svazarmu. Věc naprosto logická - Ikárie přece bude čistě klubovou tiskovinou.

Po slavnostním vyhlášení držitelů Ceny Karla Čapka a držitelů ceny Ludvík, se mezi zodpovědnými osobami přelila vlna vzrušení. Omylem moderátora prý došlo k záměně laureátů obou cen, což vlastně znamená, že by Ondřej Neff měl dostat Ludvíka /to je cena za přínos pro SF v posledním roce/ a Josef Nesvadba Mloka /za celoživotní přínos žánru SF/. Podle našeho názoru vůbec k žádné záměně nedošlo, rozdělení je zcela spravedlivé, v redakci jsou dokonce tak radikální názory./podepřené tvrzením, že O.N. je všude a vždycky, J.N. naopak není na žádné fandomem zorganizované akci vidět, ani výjimky mu nepomohou/, že O.N. měl dostat ceny obě a J.N. žádnou.

Stravování bylo zajištěno v kolejní menze. Podle názoru několika účastníků, se kterými jsme hovořili, celkem dobře /polovina zúčastněné redakce nadšeně souhlasí/ vařili. To však některým parconovským programem uchváceným scifistům bylo málo platné, neboť zejména v neděli se jich mnoho nedostalo na oběd. Co by to bývalo bylo udělalo pořadatelům, kdyby při nedělní dražbě jasně řekli, že oběd se vydává pouze do 12.00 !! Ať již předtím několikrát někomu někde na chodbě říkali, že obědy se vydávají tak a tak, měli si uvědomit, že dražba je natolik vzrušující věc, věc značně odvádějící pozornost od reálného času. Jaký osud asi stihl nevyzvednuté obědy ?!?!

Theatrum Mobile

Helena Passerová

Představení nemělo vlastně se sci-fi nic společného. To mu však - jak se domnívám - neubralo nijak na přitažlivosti. Pomocí pantomimy nás herci dokázali nejen rozesmát, ale také donutit k zamyšlení /to prosím neberte jako frázi/. Myslím, že svou hru zvládli na jedničku a že se stala příjemným zpestřením večera.

Promiňte, musím už jít...

Helena Passerová

/ divadelní inscenace na motivy dvou povídek S.Lema /

Na úvod se herci omlouvali za případné nedostatky a za to, že místo plánovaných tří povídek uvedou jen dvě.

Vypravěčem obou povídek je právní zástupce firmy Benston a zabývá se v nich problémem pokročilé robotizace. Děj první z nich se odehrává v soudní síni, kde proti sobě stojí úspěšná automobilová závodnice Joyce Johnsonová coby obžalovaná a zástupce firmy Cybernetics comp. jako žalobce. Ve sporu se jedná asi o tohle:

Joyce Johnsonová zakupovala po svých haváriích u firmy Cybernetics větší množství protéz /tu ruku, jindy nohu a dokonce i polovinu mozku typu geniac/. To všechno ovšem na úvěr. Občas zřejmě zapletla zálohu, jinak by jí další protézy nedodali. Měla nedostatek peněz, a proto se snažila nějaké získat spekulací na burze. To jí ale nevyšlo a přišla i o zbytek svých finančních prostředků. Navíc si Joyce začala stěžovat na různé nedostatky. Přišel tedy elektromechanik a vyňal jí i zbytek původního mozku. Protože Joyce stále ještě nezaplatila, obžaloba si nyní dělá nárok na "soubor protéz firmy Cybernetics comp.". Joyce tuto možnost samozřejmě popírá, poukazuje na své lidství a na špatnou kvalitu výrobků firmy. Chce předvést jako svědka svého bratra. Obžaloba vznáší námitku - ten měl totiž nedávno automobilovou nehodu a u firmy Cybernetics byl v podstatě zakoupen nový bratr.

Líčení se odročuje. Soudce je bezradný - s takovým případem se za své praxe ještě nesetkal. Neví, jak se má spravedlivě rozhodnout. Je Joyce člověk nebo stroj?

Nakonec k dalšímu přelíčení nedošlo, protože zástupci firmy se s Joyce dohodli a nabídli jí práci na měsíční základně.

Druhý příběh se přihodil známému našeho vypravěče - spisovateli Tomu Clamptonovi. Vše začalo tím, když mu jednoho dne přivezli velkou bednu a postavili ji na etůl. Vyskočil z ní totiž nejnovější typ robota. Tom si nic takového neobjednával, a proto byl dost překvapen. Domníval se, že jde o nějaký omyl a zavolal si na patřičná místa. Tam mu sdělili, že na jeho adresu žádného robota neposílali, a tím to pro ně končilo. Robot se zatím ve spisovatelově domě úspěšně zabydloval. Projevoval se ohromnou ochotou, úslužností /až nepříjemnou/ a výřečností, o vše se staral, všemu rozuměl. Tom se nakonec rozhodl, že si Grammara - tak se robot představil - nechá. Ten si zatím za pánovy nepozornosti telefonicky objednal množství fyziologického roztoku a fosforu, později i lidskou kostru. To vše na účet Toma Clamptona.

Tom se již dříve zmínil o robotovi svému příteli /našemu vypravěči/. Soudce jej zanedlouho přišel navštívit a přivedl s sebou své dvě přítelkyně. Rozhovor se točil kolem "umělých lidí" a jedna z dívek se mezi jiným zmínila o jakémsi robotovi, kterého hledá policie. Je prý posedlý touhou stvořit dokonalého člověka. V bytě svého pána si udělá dílnu, po nějaké době se začne bát prozrazení - dotyčného člověka tedy zabije. Pak si objedná velkou bednu a v ní se nechá dopravit k dalšímu.

Během tohoto vyprávění Grammer odvolal Toma k telefonu, takže ten neslyšel hlavní část. Za chvíli se návštěva musela rozloučit. Soudce měl zřejmě pochybnosti o novém robotovi, zavolal tedy Tomovi a ptal se ho na Grammerovo číslo. Sdělil mu číslo robota-zabijáka a ejhle - obě čísla se shodovala. Tom to sice zjistil, ale robota neprozradil. Tomu se zatím podařilo sestrojit svůj sen - dokonalého člověka, tedy dívku. Věnoval mu veškerou přízeň - a majetek svého pána včetně bytu. Tom je vyrušil. Domníval se, že jde o nečekanou návštěvu, v klidu s ní tedy zasedl k obědu. Pak mu přišlo divné, že dívka má na sobě jeho šaty a hovoří o bytě a jeho zařízení jako o svém majetku. Začali se hádat - o všechno, mimo jiné i o to, čí je Grammer. .. Logicky předešavení končí tím, že si Grammer telefonicky objedná u dopravní společnosti velkou bednu...

Myslím, že zpracování obou povídek se autorům povedlo a také herci se neměli za co stydět. Výborný byl např. představitel robota z druhého příběhu.

dokončení ze str. 6

vat se, že v případě SF jde o literaturu, pro kterou je charakteristická, dejme tomu, nevynalézavost či duchovní nebo psychologická chudoba. Naopak. Často je v ní obojího habaděj; ovšem zůstává to skryto, a to i těm, kteří vytvářejí sebavědomí literatury obecné, tj. uctívané, lidem, kteří vždy rádi připomenou, kolik že ročně se napíše špatných SF povídek, a vůbec si nelámou hlavu tím, že mnohem více se napíše špatných sonetů /pozn.: !!!!/.

Proti tvrzení, že obecné hudební cítění člověka 20. století formuje mnohem více popmusic než symfonická hudba či současná opera, moc lidí nic namítat nebude. Ale co řeknou, když budu tvrdit, že literární cítění dnes formuje popliteratura !?!?!?

Vedle existence fandomu vidím jeden z hlavních smyslů dnešní SF v problému stát se důležitým úhlem pohledu, ovlivňujícím obyčejného a tím pádem nejčastějšího čtenáře SF.

Vy, co vidíte smysl dnešní SF ve zcela něčem jiném, mi promiňte, že jsem se do vašich představ nevešel; stejně jako promíjím já vám, že jste se nevešli vy do mých.

Děkuji zapozornost.

OBSAH

Program Parconu 86 1
Redakce čtenářům 2
Jaroslav Veis /přednáška/ 3
Theodor Rotrekl /přednáška/ 7
Knižní manévry 11
Postřehy 12
Theatrum Mobile /Helena Passerová/ 14
Promiňte, musím už jít /Helena Passerová/ 14
Obsah 15

SVĚTELNÉ ROKY - Filmově-literární revue pro problematiku SF. Vydává Scifia of C.A.P. & company KSPVTÚ v nakladatelství Bellatrix. Příspěvky posílejte na adresu redakce. Nevyžádané rukopisy se nevracejí. Předplatné zajišťuje výhradně redakce. Veškerá autorská práva vyhrazena. Výhradně pro vnitřní potřebu. ZDARMA. Číslo bylo dáno do tisku 29.4.1986. Vyšlo v květnu 1986. Náklad 10 výtisků.

Speciál Parcon 86/1 - H

© RSR 1986